

F. Korff & Co. Cacaofabrieken

Specerijenhandelaar Frederik Korff begon als twintigjarige in de Leidsedwarsstraat in Amsterdam een winkel met een kleine “Zeeuwse chocolaad-fabriek”. Voor het malen van de cacao maakte hij gebruik van een voormalige mosterdmolen aan de Spaarndammerdijk. Later verhuisde de fabriek naar het Amstelveld. In 1880 werd de molen afgebroken en werd aan de Spaarndammerstraat een nieuwe “Stoom Chocolate Fabriek de Bijenkorf” gebouwd. Hieruit is de gerenommeerde cacao-firma voortgekomen die rond de eeuwwisseling een fabriek met ruim honderd arbeiders had aan de Ringdijk in Watergraafsmeer. Aan de Kalverstraat werd een “proeflokaal” geopend waar cacao-drink geschonken werd. In 1898 begon Korff ook aan de productie van tabletten “zoete eet-chocolade”. In 1901 werd Fosco op de markt gebracht: vloeibare chocolade in flessen, aan te lengen met water of melk. In 1905 kwam er een chocoladefabriek in Oostenrijk bij. Daarnaast had Korff een fabriek voor Fosco en een chocoladesalon in Berlijn. In 1978 ging het bedrijf over in Amerikaanse handen en het verdween volledig uit Nederland.

In Duitsland werden in de negentiger jaren van de 19^e eeuw door cacao- en chocoladebedrijven veel grote chromo’s uitgebracht van het “Kaufmannsbilder-formaat”, vergelijkbaar met Liebig en groter. Korff Cacao Berlin bracht een groot album uit getiteld “Korff’s Serienbilder” met 240 van deze plaatjes. In Nederland bracht Korff vanaf eind 19^e eeuw in korte tijd drie bijzondere albums uit, alle drie met zwart-wit plaatjes.

Het eerste is een typisch prentbriefkaartenalbum, die eind 19^e eeuw populair waren. Vaak waren dat grote kwartoalbums met 4 of 5 kaarten per pagina. Dit album is echter veel kleiner en heeft slechts 2 kaarten per pagina. De 40 kaarten zijn zwart-wit foto’s van dieren in de “dierentuin te Amsterdam”.

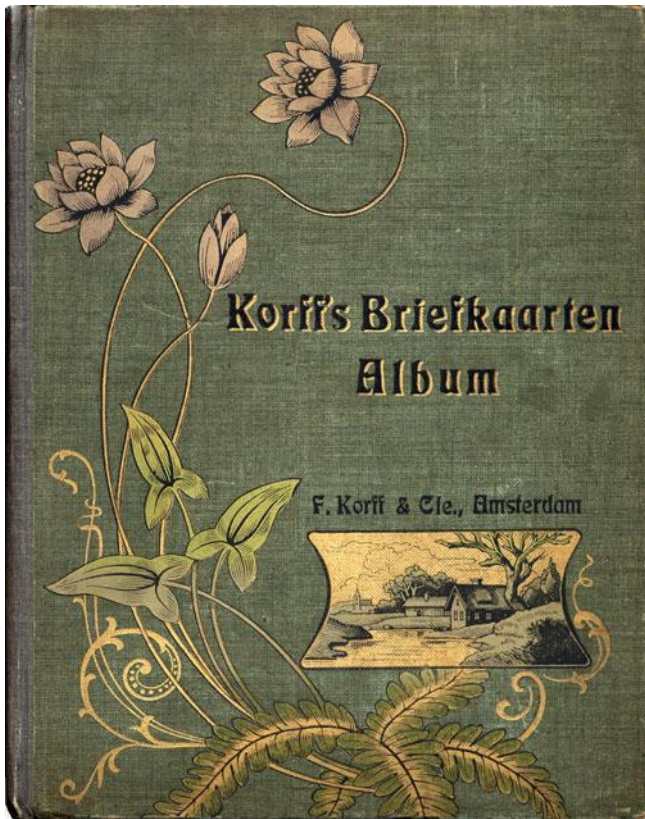
Het tweede album, “Korff’s Photographie-Album” (1905), uitgebracht tijdens de grote hausse van de “zwartjes”, is een zwartjesalbum, maar sterk afwijkend van de gangbare. Er zijn na elkaar pagina’s voor lange smalle strokenplaatjes, plaatjes met normale verhoudingen maar veel groter dan de gebruikelijke en een aantal pagina’s met zwartjes van normaal formaat. De eerste zes bladen kunnen dan ook alleen gebruikt worden voor de plaatjes van Korff. Van dit album is ook een Duitse versie uitgegeven.

Het derde album (1907) is gewijd aan het leven van Michiel de Ruyter. Het bevat een aantal bladen met uitvoerige historische tekst, afgewisseld met insteekbladen met 4 zwart-wit kaarten per pagina met taferelen uit het leven van De Ruyter. Dit is een van de grootste Nederlandse albums.

Bij deze drie snel opeenvolgende albums is het gebleven. In de twintiger jaren volgt nog een serie van 25 “bladwijzers” met tropische planten, die door diverse bedrijven zijn uitgebracht, zonder album.

Korff is echter niet het meest populair geworden met deze bijzondere albums, maar met een serie van vijf langwerpige prentenboekjes met “De avonturen van Hansje, Tonny en de Vlinderfee in Chocoladeland” uit de dertiger jaren. De boekjes zijn gemaakt door de Friese kunstenaar Rinze Hamstra (1895 – 1974), die ook illustratiewerk heeft gedaan, maar vooral bekend is van zijn moderne designwerk.

KORF01
Korff's Briefkaarten Album

Korff's Briefkaarten Album. F. Korff & Cie., Amsterdam, (circa 1900)

10 ongenummerde bladen met 40 zwart-wit "Photographie-briefkaarten" om in te steken.

Prijs: onbekend

Dit Jugendstil briefkaartenalbum is onder verzamelaars bekend als het "Briefkaartenalbum opgenomen met levensgevaar in den dierentuin te Amsterdam". Die tekst staat op de binnenzijde van het voorplat.

Kenmerken

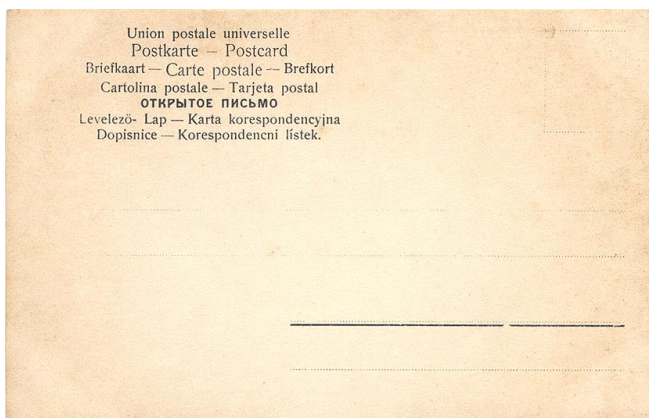
Insteekalbum van 19,5 x 25 cm met vollinnen band waarin de 5 dubbelgevouwen bladen elk afzonderlijk zijn geniet met 4 nieten waardoor de binding goed bestand is tegen het gewicht van de kaarten. Tussen de dubbele bladen zijn vulstrips geplakt. De bladen met aan weerszijden 2 kaarten zijn geheel blanco.

Op de binnenzijde van de omslag staat een soort voorwoord in een fraai Jugendstil kader, waarin gesteld wordt dat Korff het alleenrecht op deze kaarten heeft.

De fotoplaten zijn van het oude briefkaartformaat 14 x 9 cm. Ze zijn niet genummerd. Op elke foto staat linksonder de naam van het dier in het Nederlands en Duits, en rechtsonder de eenvoudige vermelding Korff's Cacao.

De kaarten zijn opgemaakt als postkaarten. De achterkant is bedrukt volgens de richtlijnen van de "Universele postunie" opgericht in 1878. Postkaarten hadden tot 1905 op de achterkant alleen de adressering. Op de voorzijde werd een strook opgehouden waarop de afzender geschreven kon worden.

Lijst van de afbeeldingen

KORF02

Korff's Photographie-Album

Korff's Photographie-Album. F. Korff & Co. Cacaofabrikanten, Amsterdam, (1905)

12 ongenummerde bladen voor 114 zwart-wit fotoplaatjes in verschillende formaten.

Prijs: gratis bij inlevering van 3 grote, 6 middelgrote of 9 kleine plaatjes.

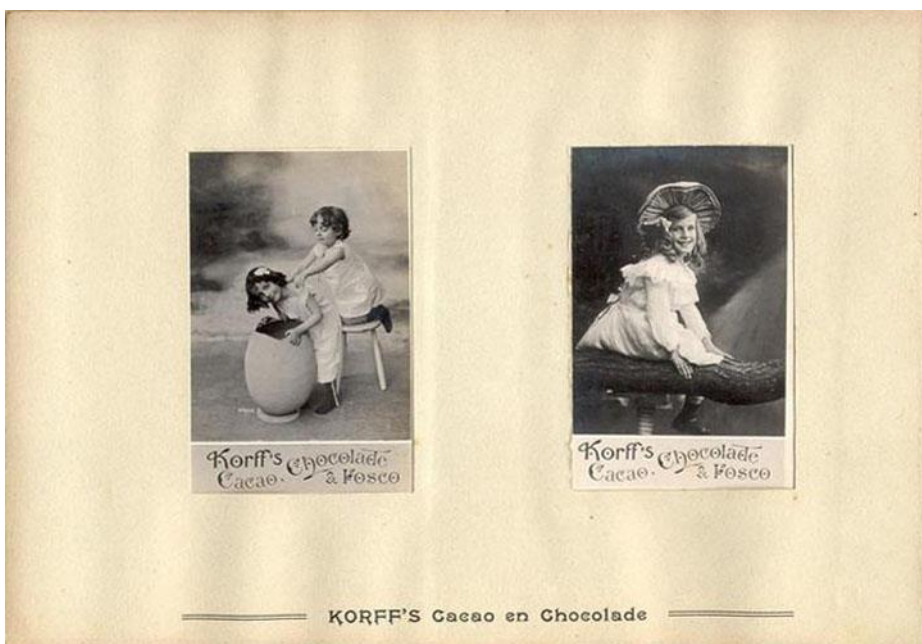
Kenmerken

Inplakalbum van 20,5 x 14,5 cm met vollinnen band waarin de dubbelgevouwen bladen zijn geniet. Op de binnenkant van het voorblad is een tekst afgedrukt over de verstrekking van de plaatjes en het album.

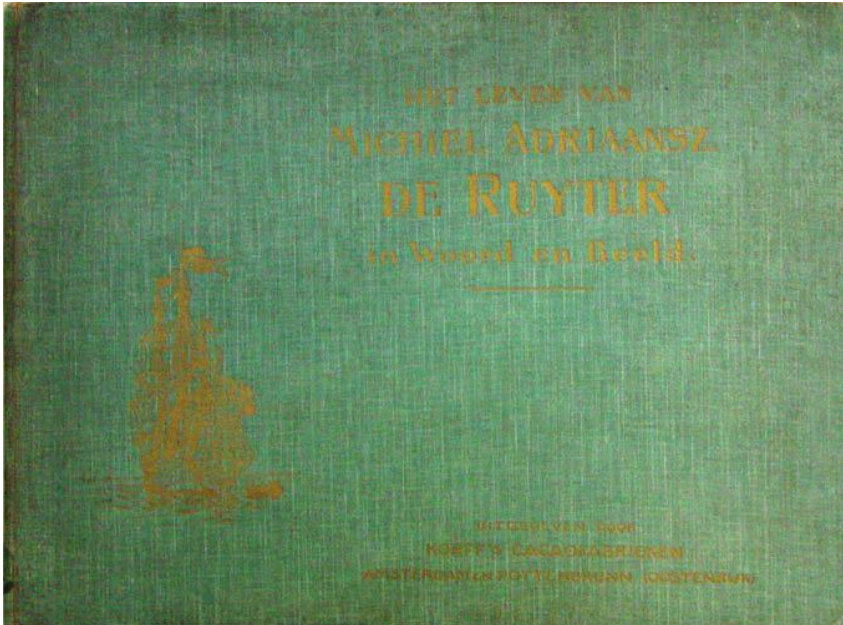
In dit album is plaats voor vier formaten "zwartjes". De aantallen en afmetingen in de volgorde waarin ze in het album passen zijn:

- 2 zeer grote langwerpige van 83 x 173 mm, ieder op 1 pagina;
- 4 middelgrote van 60 x 105 mm, 2 per pagina;
- 16 middelgrote plaatjes van 55 x 80 mm, 2 per pagina, zoals hieronder afgebeeld;
- 72 kleine plaatjes in een meer gangbaar zwartjesformaat van 40 x 70 mm, 6 per pagina.

Een van de twee zeer grote plaatjes, weergegeven in verhouding tot de afbeeldingen van het album en de middelgrote plaatjes hieronder.

Een pagina met de zwartjes van 55 x 80 mm.

KORF03

Het leven van Michiel Adriaansz. De Ruyter in Woord en Beeld

Uit het leven van Michiel Adriaans-zoon de Ruyter, door J.G. Kramer. Uitgegeven door Korff's Cacao-fabrieken Amsterdam en Pottenbrunn (Oostenrijk). (1907)

23 genummerde tekstpagina's afgewisseld met 6 dikke ongenummerde plaatjesbladen voor het insteken van 48 zwart-wit kaarten.

Prijs: Gratis tegen inzending van 25 etiketten van blikken cacao of van 25 van de platen af te knippen stroken .

Dit album is uitgegeven t.g.v. de driehonderdste geboortedag van

Michiel de Ruyter (1607). De tekst is geschreven in 1906. Op de laatste pagina wordt verteld dat "verleden jaar" een paar kanonnen werden opgevist uit de straat van Messina, die in aanwezigheid van de koningin bij het standbeeld van De Ruyter in Vlissingen werden geplaatst. Deze plechtigheid vond plaats op 30 augustus 1905.

Kenmerken

Vollinnen band waarin één pakket bladen is geniet. Het album is uitzonderlijk groot, 35,5 x 26 cm, dat is het grootste Nederlandse album met tekst na "Witje en Gitje" (Banketbakkers). Afgezien van enige roestvorming is de binding stevig doordat met 5 brede nielen op een ingeplakte sterke strook linnen geniet is. Het album bevat 12 bladen tekst met paginanummers 1 – 23, waarbij de eerste pagina tevens titelpagina is. Deze zijn afgewisseld met 6 dikke insteekbladen voor 4 platen per kant. De tekst, geschreven door de historicus J.G. Kramer, staat los van de platen. Kramer schreef 7 jaar later ook de teksten voor de twee albums "Vaderlandsche Geschiedenis" van Hille.

De tekst is in twee kolommen gezet en is ingedeeld in 11 chronologische hoofdstukken met kop.

De dikke heliografie kaarten hebben, nadat de reclamestrook eraf geknipt is, het uitzonderlijk formaat van 12,5 x 8 cm., dat is kleiner dan het in die tijd gebruikelijke prentbriefkaartformaat van 14 x 9 cm. De platen hebben op de voorzijde het nummer en de titel; ze zijn doorlopend genummerd van 1 – 48.

De achterzijde wordt in beslag genomen door de instructies voor het verkrijgen van het album. Het album is slechts kort te verkrijgen geweest; daarom is de instructie op de achterzijde meestal overgedrukt met een rood kruis en de tekst dat het album niet meer verstrekt wordt. Hierdoor is het album relatief zeldzaam.

Inhoud

Historicus Jan Gerrit Kramer (1870-1931) heeft vanaf 1898 een groot aantal historische zeevaartboeken geschreven, o.a. over Piet Hein, Jan Pieterszoon Coen en Maarten Tromp, en de Tocht naar Chattam onder Michiel de Ruyter, en historische jeugdboeken. De tekst van dit album is degelijk van opzet, naar de historische inzichten van die tijd. Kramer beschrijft de hele levensloop van De Ruyter in 11 korte hoofdstukken:

Zijn jeugd

Als Koopvaardijkapitein

In dienst van het land

Vice-Admiraal

Op de kust van Guinea

Tweede Engelse oorlog

Tocht naar Chattam

Een tijdperk van rust

Het jaar 1672

Op het toppunt van zijn roem

Zijn laatste tocht

Plaat 4 op 85% van de ware grootte.